

i... com ens ho farem???????????

“Si quid agas, prudenter agas et respice finem”

És a dir,...

“Si emprens alguna cosa, obra amb prudència i tingues present la finalitat”

Índex:

<u>1ª Part</u>	3
1. <u>QUATRE APUNTS SOBRE ESCOLA INCLUSIVA</u>	3
2. <u>ESTRUCTURES D'APRENENTATGE</u>	3
3. <u>QUATRE APUNTS SOBRE L'APRENENTATGE COOPERATIU</u>	4
<u>CONFORMACIÓ DELS GRUPS</u>	5
4. <u>TÈCNIQUES DE TREBALL COOPERATIU</u>	6
<u>EL TAI (SLAVIN – 1984)</u>	6
<u>EL TRENCACLOSQUES (ARONSON - 1978)</u>	6
<u>ELS GRUPS D'INVESTIGACIÓ (SHARAN - 1976)</u>	7
<u>COOP – COOP (KAGAN - 1985)</u>	7
<u>JOC- CONCURS DE DEVRIES</u>	8
<u>TUTORIA ENTRE IGUALS</u>	8
<u>ELS GRUPS D'INVESTIGACIÓ (SHARAN - 1976)</u>	8
5. <u>Equip cooperatiu / Treball en grup</u>	9
<u>Rol del professor.</u>	9
<u>MENTRE es porta a terme la feina en grups cooperatius, cal:</u>	10
<u>EN FINALITZAR la feina en grups cooperatius, cal:</u>	10
<u>CONCLUSIÓ Per què treballar cooperativament?</u>	10
• <u>Prepara</u> els estudiants per al món del treball del segle XXI.	10
• <u>Cooperar és treballar junts per assolir un objectiu comú</u>	10

1ª Part

1. QUATRE APUNTS SOBRE ESCOLA INCLUSIVA

- Celebrarem la diversitat al nostre centre?
- Gaudirem de l'aprenentatge?
- Seguirem una política d'igualtat?
- Facilitarem l'aprenentatge a l'alumnat?
- Voldrem alumnes competents o competitius?

-L'escola inclusiva dóna èmfasi a l'**educació integral** (desenvolupament cognitiu, emocional, personal i social), no només en la instrucció (transmissió de continguts acadèmics), per tal de fer ciutadans competents, tolerants, lliures, crítics i responsables.

-L'escola inclusiva persegueix els objectius de:

1. Respecte per als qui són diferents (raça, capacitat, llengua...)
2. Autoestima dels seus alumnes i... per què no? De la resta de la comunitat educativa.
3. Motivació per aprendre

Per tant, els seus postulats són:

-**Diversitat.** No hem de veure la diversitat com una dificultat i tendir a homogeneïtzar, sinó entendre que en ella es donen les millors oportunitats per aprendre.

-**Clima positiu.** Ens hem de trobar bé i ens hem de sentir segurs, a l'escola. El gaudi és un condició indispensable per voler aprendre i només acaba aprenent aquell que ho vol. Tota la comunitat escolar ha d'estar disposada a assistir a aquells que ho requereixin (eliminar l'ansietat, la por al fracàs, al ridícul...)

-No s'ha de tractar tothom igual, com si no fóssim diferents, sinó "**igual de bé**", en funció de les diferències, d'allò que necessita específicament cadascú. S'ha de lluitar contra la diversitat que es deriva de les desigualtats personals i socials i donar tothom les mateixes oportunitats.

-Tal com evoluciona la societat de la informació, amb moltíssima rapidesa, el profe no pot pretendre que la informació que dóna als seus alumnes serà suficient per permetre que els estudiants actuals sàpiguen tot el que necessiten saber. El rol de l'educador ha d'afavorir l'aprenentatge dinàmic, pel qual estiguin motivats i llestos per **APRENDRE A APRENDRE**.

-Cal promoure la generositat i el **compromís** per al benestar dels altres amb persones formades i responsables, no valorar l'excel·lència d'un alumne perquè ha triomfat sobre els altres (un esperit competitiu molt fort pot anar associat a perjudicar els altres, fer trampes, etc. tot el contrari del que persegüim en la formació de les persones)

2. ESTRUCTURES D'APRENTATGE

- Estructura individual
- Estructura competitiva
- Estructura cooperativa

Què és una ESTRUCTURA D'APRENTATGE?:

És el conjunt d'elements interrelacionats que es donen en el si d'una aula en el procés d'ensenyament-aprenentatge (explicacions del profe, material didàctic, les activitats, la distribució dels alumnes, el clima...)

-Aprenentatge individualista: l'estudiant treballa pel seu compte, per aconseguir unes metes d'aprenentatge desvinculades de les dels altres alumnes. No hi ha interdependència de finalitats entre els alumnes.

-Aprenentatge competitiu: L'alumne treballa *en contra* dels altres per aconseguir els seus objectius escolars d'excel·lència. Hi ha interdependència de finalitat negativa.

En aquestes dues, la interacció es només professor-alumne.

-Aprenentatge cooperatiu: els estudiants procuren obtenir resultats que seran beneficiosos per a ells mateixos i per a tots els altres membres del grup. Es dona una interdependència de finalitats positiva. La interacció és també alumne-alumne.

Les tres estructures d'aprenentatge són complementàries si s'utilitzen de forma equilibrada (Johnson i Johnson diuen que l'estructura cooperativa ha de tenir una presència d'entre un 60 i un 80%)

-

Després de molts estudis realitzats, Johnson i Johnson (1991) van concloure que la cooperació repercuteix més positivament en els alumnes, ja que implica:

1.Més esforç, el qual suposa: major rendiment, més retenció a llarg termini, més motivació, dedicació a les tasques i un nivell superior de raonament i pensament crític.

2.Relacions més positives entre els alumnes, que implica: increment de l'esperit d'equip, relacions solidàries, suport personal i escolar, valoració de la diversitat i cohesió.

3.Més salut mental, que vol dir: ajustament psicològic de la persona, enfortiment del jo, desenvolupament social, sentit de la identitat, integració, autoestima i capacitat de gestionar els conflictes

3. QUATRE APUNTS SOBRE L'APRENTATGE COOPERATIU

Què és aprenentatge cooperatiu?????

És aquella situació d'aprenentatge en què els objectius dels participants estan estretament vinculats, de forma que cadascun d'ells només pot assolir els seus objectius si la resta aconsegueix els seus.

Johnson, Johnson i Holubec, 1993

El model pedagògic més utilitzat en el procés d'ensenyament/ aprenentatge recau exclusivament en el professorat i no hi ha lloc per al treball en equip, si considerem com a equip totes les persones que formen part de la comunitat educativa (pares, personal no docent, professorat, alumnat, i bitxos diversos...)

Però la diversitat, cada vegada més evident, a les aules força als centre a haver de fer ús a instruments variats. Els professors hem d'aprendre mecanismes que permetin que tots els alumnes de l'aula, amb independència de les característiques que presentin, siguin capaços d'aprendre al màxim, dins de les seves possibilitats.

La concepció constructivista, ves, què us hem d'explicar!, manté que l'alumne construeix el seu propi coneixement a partir d'un procés interactiu on el paper del professor és mitjançar entre l'alumne i els continguts, per tant, planteja la possibilitat, que en determinades circumstàncies, els alumnes puguin desenvolupar aquest paper mediador.

Un dels mecanismes que s'està mostrant com extremadament útil per una gestió a l'aula que respongui a la diversitat actual, és l'**aprenentatge cooperatiu**.

L'aprenentatge cooperatiu defensa que els alumnes aprenen d'una manera més sòlida quan, a més de la intervenció del professor, també hi ha interacció i ajudes entre els alumnes. És una manera d'atendre la diversitat, un recurs que s'ha mostrat potent, les poques vegades que s'ha aplicat.

L'aprenentatge cooperatiu és una metodologia que treu profit de l'**heterogeneïtat**, no l'assumeix com a problema, sinó com a confrontació que crea reptes a resoldre. Les diferències entre els alumnes esdevenen un element positiu que facilita l'aprenentatge.

L'aprenentatge cooperatiu no nega la **diversitat** sinó que necessita que els alumnes siguin diferents. L'heterogeneïtat és positiva. És així que, des d'aquesta metodologia es potencien habilitats psicosocials i d'interacció (comunicació, negociació, acceptació de punts de vista diferents,...).

Les interaccions són considerades com un motor per a l'aprenentatge significatiu.

Cal fer un ús sistemàtic de l'aprenentatge cooperatiu, però cal considerar que és un recurs més, no pas l'únic a l'aula.

CONFORMACIÓ DELS GRUPS

Com ho fem?

- Quantitat de membres

Pot variar segons l'objectiu. El més recomanable és 3-4 persones. Com més membres té el grup, més habilitats diferents, però també és cert que és més difícil de controlar un treball equitatiu dels membres i que hi han més possibilitats de conflicte i cal més formació en les habilitats de cooperació. També cal vetllar per tal que els membres puguin gaudir d'una certa intimitat, que acostuma a desaparèixer en grups massa grans.

•Distribució dels membres

La distribució potser a l'atzar, estratificada o, es poden fer seleccions pel docent o pels alumnes.

La forma més òptima és la planificada pel docent, tenint en compte les preferències dels alumnes.

•Durada dels grups:

•**Grups esporàdics** (des d'uns minuts o una hora fins a diferents dies)

Dos és el mínim. La composició heterogènia.

Exemple un alumne autòcton ensenya i practica l'idioma amb un altre que s'acaba d'incorporar. També poden ser de composició homogènia (resoldre problemes) el professor mentrestant pot dedicar l'atenció a altres que no l'hagin entès .

•**Grups de base cooperatius** Permanents i heterogenis Des d'un trimestre a tot un cicle o tot una etapa. Això no impedeix que es puguin combinar amb altres formes d'agrupaments. Com més experiències tenen els grups més alumnes poden treballar junts. En cap cas superior a sis. Un de rendiment alt, dos mitjà i un baix.

4. TÈCNIQUES DE TREBALL COOPERATIU

EL TAI (SLAVIN – 1984)

Aquesta tècnica combina l'ensenyament individual amb el treball en equip.

L'objectiu de cada alumne és doble: aprendre el que el professor li ensenya i assegurar-se que els companys d'equip també aprenen el que el professor els ensenya.

La principal característica radica en el fet que la tasca d'aprenentatge comuna s'estructura en programes personalitzats per els diferents membres de l'equip.

Cooperació i individualització es conjunquen en un intent de superar les possibles deficiències de cada un d'aquests enfocaments per separat.

PROCÉS:

- Els equips estan formats per un màxim de cinc membres i sempre heterogenis.

- El professor presenta al grup classe els continguts a treballar i els objectius a assolir.
- És concreta per a cada membre de l'equip el “**pla de treball personalitzat**”, **objectius i activitats. (PTP)**
- Cada equip estableix el “**pla de treball d'equip**”(PTE).¹
- L'avaluació és doble, puntuació del treball individual i del treball en equip.

EL TRENCACLOSQUES (ARONSON - 1978)

Aquesta tècnica intenta posar els alumnes en una situació d'interdependència extrema, tot creant les condicions necessàries perquè el treball de cada membre de l'equip sigui absolutament imprescindible per tal que la resta dels membres pugui completar la seva tasca.

Cada un d'ells té una cosa important i necessària per a la resta, es necessiten mútuament i se senten estimulats a cooperar i compartir els coneixements.

PROCÉS:

- Equips de base, heterogenis, de 4 o 5 membres cadascun.
- El material ha estudiar es divideix en tants subtemes com membres té l'equip.
- Cada membre de l'equip prepara la seva part.
- Tot seguit es reuneixen els “equips d'experts” per intercanviar informació i aprofundir en el tema.
- Després cada un d'ells torna al seu equip base per explicar la part que ell ha preparat.
- Tots es necessiten i es veuen “obligats” a cooperar per assolir amb èxit la tasca proposada.

ELS GRUPS D'INVESTIGACIÓ (SHARAN - 1976)

Tècnica més complexa que la del trencaclosques i semblant al mètode que coneixem per “treball per projectes”.

¹ Aquestos documents cooperatius els teniu a l'abast a la web de l'IES i ordinadors del centre. També els té el coordinador pedagògic i hi estan resumits al dossier part 4

PROCÉS:

- Elecció i distribució dels subtemes.
- Constitució d'equips de treball.
- Planificació de l'estudi del subtema.
- Desenvolupament del pla.
- Anàlisi i síntesi.
- Presentació del treball.
- Avaluació.

COOP – COOP (KAGAN - 1985)

Tècnica semblant a la dels “grups d'investigació”.

L'alumne té l'oportunitat de decidir sobre el què i el com de l'aprenentatge

PROCÉS:

- Discussió dels alumnes amb l'objectiu de disposar d'un llistat de temes d'interès, ordenats per ordre de preferència.
- Constitució dels equips de treball amb el tema d'estudi escollit.
- Cada membre de l'equip tria un subtema.
- Preparació del subtema.
- Presentació del subtema al grup i reelaboració en un sol bloc dels materials aportats.
- Preparació de la presentació del tema a la classe.:
 1. sintetitzar i organitzar els materials aportats.
 2. formular de manera clara i entenedora les idees més importants.
 3. manera de presentar el material a la classe.
- Avaluació:
 1. de la presentació per part del professor i de la resta de la classe.
 2. contribució individual dels membres de cada equip.
 3. Avaluació, pel professor, del material escrit.

JOC- CONCURS DE DEVRIES

Un possible joc pot ser: L'estudi dels nombres

Identificar el cardinal.
Verbalitzar el nombre.
Identificar el text escrit.

□ Cada equip tindrà un conjunt de fitxes amb aquestes característiques:

- 7
- |||||
- Set

- Aquestes fitxes serviran perquè els equips cooperatius repassin o bé estudiïn els nombres que el professor proposa.
- Imaginem que volem estudiar fins el núm. 20.
- Donarem un temps a cada equip cooperatiu per assolir l'objectiu que serà que tots els components els sàpiguen llegir i escriure.
- Després formarem els grups per dur a terme el torneig .
- Es donarà a cada grup un bloc de fitxes i s'iniciarà el joc.

TUTORIA ENTRE IGUALS

Parelles d'alumnes, el tutor ensenya i l'alumne aprèn
Fases:

- Fase preparatòria, negociació del programa, selecció valoració i priorització.
- Fase segona: Disseny de les sessions i sistema d'avaluació.
- Fase tercera: Selecció i aparellament de tutor i alumnes.
- Fase quarta: Disseny i desenvolupament del programa, informació dels objectius responsabilitats del tutor estructura de cada sessió etc.
- Fase cinquena: Inici de les sessions sota la supervisió directa del professor.
- Fase sisena: Manteniment de la implicació dels tutors er mitjà de reunions dels professors assignats.

ELS GRUPS D'INVESTIGACIÓ (SHARAN - 1976)

Tècnica més complexa que la del trencaclosques i semblant al mètode que coneixem per "treball per projectes".

PROCÉS

- Elecció i distribució dels subtemes.
- Constitució d'equips de treball.
- Planificació de l'estudi del subtema.
- Desenvolupament del pla.
- Anàlisi i síntesi.
- Presentació del treball.
- Avaluació.

4. Equip cooperatiu / Treball en grup

Diferència entre:	EQUIP COOPERATIU	TREBALL EN GRUP
Agrupaments	Heterogenis, compensats.	Aleatoris, homogenis, descompensats.
Organització interna	Estipulada pel professor, clara, Formalitzar activitats concretes per a cada membre del grup.	Poc clara
Treball de cada alumne	Cada alumne té una responsabilitat dins el grup que és essencial per aconseguir l'objectiu de grup.	Repartiment de tasques, poden treballar més uns que els altres.
Objectius	L'èxit de l'equip es basa en l'aportació de cadascú.	No s'assegura la participació en el treball de tots els membres.
Estructura de la tasca	És el mateix per a tots. Un aconsegueix els seus objectius si els altres aconsegueixen els seus propis.	L'objectiu d'un no sempre està relacionat amb el dels altres.
Dubtes	Limitació de recursos, divisió de tasques. Tenir necessitat de l'altre, un busca, l'altre llegeix...	Tots els membres tenen els mateixos materials.
Autoavaluació	De grup	Individuals
Temps de permanència	Del rendiment, del funcionament.	No n'hi ha

Punts forts	Punts febles??????
• Millora del rendiment acadèmic. • Afavoreix l'autoestima. • Promou l'aprenentatge actiu. • Desenvolupa les habilitats socials. • Fomenta la cohesió.	Del Professorat: • Adaptació per compartir l'espai de l'aula. • Adaptació a una nova modalitat de treball • Adaptació a diferents situacions.

	• Distribució de l'espai aula. Dels alumnes: • Participació poc equitativa. • Aparició de conflictes.
--	---

Rol del professor.

- Especificar els objectius acadèmics i de col·laboració que es volen assolir.
- Decidir la mida del grup.
- Assignar els estudiants a un grup seguint el criteri d'heterogeneïtat.
- Distribuir l'espai de l'aula adequadament.
- Elaborar el material per a cada membre del grup.
- Assignar un rol a cada membre del grup.
- Explicar la tasca que es proposa i deixar clara la funció de cada membre del grup.
- Explicar que és necessari que hi hagi una interdependència positiva (establint objectius comuns, facilitant materials ...).
- Aclarir la responsabilitat de cada membre del grup mentre es fa la tasca.
- Fomentar la cooperació entre els membres del grup.
- Especificar els criteris d'avaluació que s'utilitzaran.
- Ensenyar les habilitats de col·laboració que es proposen

MENTRE es porta a terme la feina en grups cooperatius, cal:	EN FINALITZAR la feina en grups cooperatius, cal:
• Organitzar la interacció cara a cara.	• Analitzar l funcionament del grup i veure com han utilitzat les habilitats de

• Afavorir la interacció i l'intercanvi verbal entre els estudiants. • Controlar la comprensió i el compliment de la demanda. • Intervenir per tal d'ensenyar habilitats de col·laboració. • Suggerir procediments més adequats per a resoldre un problema.	col·laboració. • Avaluar el procés conjuntament. • Valorar l'adequació dels procediments utilitzats per a resoldre el problema pels diferents subgrups i tasques assignades. • Proporcionar conclusions que resumeixin els aspectes principals del tema de què s'ha tractat i del procés que s'ha portat a terme. •
--	---

CONCLUSIÓ

Per què treballar cooperativament?

Promou la participació activa de l'estudiant en el procés d'aprenentatge.

Augmenta el nivell d'aprenentatge a través de la interacció entre companys.

Incrementa el grau de compromís de l'alumnat.

Facilita el desenvolupament de la capacitat d'expressió oral i escrita.

Permet la preparació dels estudiants com a ciutadans.

Prepara els estudiants per al món del treball del segle XXI.

Cooperar és treballar junts per assolir un objectiu comú